Izrada studentske himne i priređivanje za mješoviti zbor i harmonikaški orkestar

Ćelap, Anja

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:951287

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Muzička akademija Pula

ANJA ĆELAP

IZRADA STUDENTSKE HIMNE I PRIREĐIVANJE ZA MJEŠOVITI ZBOR I HARMONIKAŠKI ORKESTAR

Diplomski rad

Pula, 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Muzička akademija Pula

ANJA ĆELAP

IZRADA STUDENTSKE HIMNE I PRIREĐIVANJE ZA MJEŠOVITI ZBOR I HARMONIKAŠKI ORKESTAR

Diplomski rad

JMBAG: 0303060744

Studijski smjer: Glazbena pedagogija

Predmet: Priređivanje za ansamble

Mentor: red. prof. art. Bashkim Shehu

Pula, 2020.

SADRŽAJ

1. UVOD 1

2. HIMNA KAO GLAZBENA VRSTA 2

2.2. Nacionalne himne 3

2.3. Pregled poznatih nacionalnih himni 5
2.3.1. *Francuska himna* 5
2.3.2. *Himna Velike Britanije* 12
2.3.2.*Njemačka himna* 20
2.3.3. *Himna Republike Hrvatske* 23

3. STUDENTSKA HIMNA 26
3.1. Tekst himne 26
3.2. Formalna analiza 28

5. PRIREĐIVANJE 37

6. ORKESTAR 52

7. ZAKLJUČAK 54

8. SAŽETAK 55

9. POPIS PRILOGA 56

LITERATURA 57

1. UVOD

Ovaj rad je zamišljen kao prikaz procesa izrade glazbenog materijala studentske himne, odnosno procesa prireĎivanja za harmonikaški orkestar. S navedenim instrumentalnim sastavom sam se prvi puta susrela kada sam došla na studij u Pulu, a razlog tome je činjenica da je Muzička akademija u Puli jedina akademija u Hrvatskoj koja ima odjel za klasičnu harmoniku. Kroz pet godina studija mi je taj, do tada neuobičajen zvuk, postao skoro svakodnevnica. Zbog toga sam poželjela ostaviti svoj trag, koliko god on bio mali, na području glazbe namijenjene harmonikaškom orkestru. S obzirom na to da je skladba u naslovu ovog rada himna, u radu se nalazi i kratak pregled poznatijih nacionalnih himni. Pregled himni obuhvaća kratko objašnjenje nastanka odreĎene himne, tekstualni predložak himni te notne zapise himni. Informacije o nastanku odreĎenih nacionalnih himni preuzela sam iz navedene literature, a prilikom pregleda povijesnih činjenica odabirala sam samo one činjenice koje su, po mom mišljenju, od najvećeg značaja za nastanak neke himne.

Također, rad obuhvaća i vježbu prireĎivanja koja je prethodila izradi partiture za harmonikaški orkestar, a koja se sastoji od kombinacije različitih glazbenih elemenata. Glazbeni materijal studentske himne nastao je prema tekstualnom predlošku kojeg je napisao Danijel Načinović, a koji je također pobliže analiziran u sklopu ovog rada.

2. HIMNA KAO GLAZBENA VRSTA

Riječ 'himna' može imati više značenja, odnosno nju koristimo za imenovanje različitih glazbenih vrsta. Prema jednoj definiciji, himna je: *„Metrički i ritmički organiziran religiozni ili crkveni tekst koji se recitira ili pjeva tijekom bogoslužja ili pak za drugih javnih svečanosti i proslava; izvorno je to bio sastavak spjevan u čast i slavu nekomu božanstvu te popraćen pjevanjem i plesom; u klasično doba može također značiti pjesmu u slavu heroju"*[1] Općenito govoreći, himna se definira kao vrsta pjesme kojom se slavi božanstvo ili legendarni heroj. Pretpostavka je da je himna jedna od najstarijih pjesničkih vrsti uopće. Naime, još u drevnom Egiptu pjevale su se himne u čast bogova Amona i Atona, kao i u čast rijeke Nil, a tradicija pjevanja himni nastavila se i u antičkoj Grčkoj. Tamo se različitim pjesničkim vrstama slavilo različite bogove. Na primjer, u čast bogu Dionizu izvodili su se *ditirambi*, a prije bitke Grci su se molili bogu Aresu izvodeći *peane.* Himne su izvodili uz pratnju na kitari ili liri, a pjevali su ih u čast bogu Apolonu, Hermesu i drugima.[2]

Osim ove definicije postoji još jedna koja himnu karakterizira kao *„pjesmu u slavu ili u počast nekog naroda, države, pokreta ili organizacije…"*[3] Prema drugoj definiciji, himne se dalje mogu podijeliti na različite vrste, ovisno o tome kome su namijenjene. Na primjer, svaka država ima svoju nacionalnu himnu, ali isto tako himne ne moraju biti nužno vezane uz države. Pojedini politički pokreti također imaju svoje himne. Primjer za to je himna 'Internacionalna'. To je u početku bila himna međunarodnog radničkog pokreta, a kasnije se vezala uz anarhističke organizacije. Do 1944. je bila himna Sovjetskog Saveza. I nepolitičke organizacije mogu imati svoje himne, kao što je primjerice međunarodni olimpijski pokret.[4]

[1] himna. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje.* Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2020. Pristupljeno 21. 8. 2020. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=25564>.
[2] Tomašek A., *„Lijepa naša" – Pripovijest o hrvatskoj himni,* Muzički informativni centar koncertne direkcije Zagreb, 1990., str. 13
[3] Isto
[4] Isto

2.2. NACIONALNE HIMNE

Nacionalne himne iskazuju domoljubne osjećaje. Službene nacionalne himne su proglašene od strane vlasti, ali postoje i himne koje nisu službene ali su ustaljene u narodu. Najstarija nacionalna himna je ona Velike Britanije – God Save The Queen. Većina nacionalnih himni u Europi je nastala tijekom 19. i 20. stoljeća.[5] Neke su napisane s ciljem da postanu himne, a neke su prenamijenjene od već postojećih pjesama. Čest je slučaj da se kroz povijest neke države mijenjala njena nacionalna himna. Ponekad se promijenio samo tekst, a melodija je ostala ista. Primjer za to je himna Ruske federacije. Glazba himne je ista kao i glazba himne Sovjetskog Saveza, ali je zato tekst drugačiji. Još jedan primjer himne koja je kroz povijest doživjela svojevrsne promjene je njemačka himna. Naime, tekst za njemačku himnu napisao je August Heinrich Hoffmann von Fallersleben, a glazbu Joseph Haydn (iako je glazba prvotno služila kao austrijska himna). Međutim, neki stihovi pjesme, konkretno stih koji govori 'Njemačka, Njemačka, iznad svega', kompromitirani su za vrijeme vladavine nacističkog režima. Zbog toga se prilikom izvođenja njemačke himne više ne izvode strofe koje sadrže kompromitirajući tekst, odnosno njihovo izvođenje je zabranjeno. Kako je već spomenuto, glazbu za njemačku himnu napisao je Joseph Haydn, no nije bio čest slučaj da poznati skladatelji skladaju glazbu za himnu, pa se tako većina nacionalnih himni ne može pohvaliti poznatim autorima.

Nacionalne himne prema temi možemo podijeliti u tri grupe; himne koje slave vladara i iskazuju mu vjernost, himne koje ističu borbeno raspoloženje ili promiču određene revolucionarne ideje te naposljetku himne koje jednostavno izražavaju divljenje i ljubav prema ljepoti svoje domovine.[6] Himnama prve vrste, odnosno himnama koje slave vladara, pripadaju himne Velike Britanije i himna nekadašnje Austro – Ugarske monarhije. U himne druge vrste odnosno u one koje ističu borbeno raspoloženje i promiču revolucionarne ideje možemo svrstati francusku himnu Marseljezu, ali i Internacionalnu. Himne treće vrste rijetko dosežu popularnost kakvu imaju himne prve i druge vrste, ali se zbog toga ističu pjesnikovi doživljaju zemlje u

[5] https://www.britannica.com/topic/national-anthem (21.8.2020.)
[6] Tomašek A., n.dj., str. 15

kojoj živi i koja ga očarava svojom ljepotom. Jedna od himni treće vrste je i hrvatska himna, Lijepa naša.[7]

O tome koliki utjecaj nacionalna himna ima na stanovnike neke države svjedoče rezultati istraživanja koje su proveli Viktor Voros, Peter Osvath, Orsolya Vincze, Katalin Pusztay, Sandor Fekete i Zoltan Rihmer. Oni su analizirali prve stihove šest različitih nacionalnih himni i usporedili sadržaj teksta sa stopom samoubojstava u toj državi. Došli su do zanimljivih rezultata. Naime, uočili su da je stopa samoubojstava manja u državama čije nacionalne himne imaju više pozitivnih konotacija u tekstu. Takve države, odnosno države s niskom ili srednjom stopom samoubojstava su Velika Britanija i Kanada. S druge strane, Mađarska ima visoku stopu samoubojstava dok istovremeno ima puno negativnih konotacija u tekstu svoje nacionalne himne.[8] Ovo istraživanje se nadovezuje na određena prethodna istraživanja koja su tražila poveznicu između glazbenih karakteristika nacionalne himne, odnosno karakteristika melodije i stope samoubojstava.

[7] Tomašek Andrija, n.dj., str. 18

[8] Viktor Voros, Peter Osvath, Orsolya Vincze, Katalin Pusztay, Sandor Fekete & Zoltan Rihmer, *Word use and content analysis of the first verses of six national anthems: a transcult,* Psychiatria Danubina, 2016, Vol. 28, No. 1, pp 82-85*,* Medicinska naklada - Zagreb, Hrvatska

2.3. PREGLED POZNATIH NACIONALNIH HIMNI

2.3.1. FRANCUSKA HIMNA

Francuska himna popularno se zove Marseljeza. Riječi i glazbu napisao je Claude – Joseph Rouget de Lisle, a nastala je u Strasbourgu, u noći s 24. na 25. travanj 1792. godine.[9] Osim što je službena himna Francuske, kroz povijest se koristila i kao himna revolucionarnih pokreta. Naime, s drugim tekstom su je koristili radikalni socijalisti u Rusiji nakon pada dinastije Romanov, sve do pojave 'Internacionalne' koja je od 1918. do 1944. bila službena himna Sovjetskog saveza, a nakon toga ostala poznata kao himna radničke klase.

Skladatelj Marseljeze, C. J. Rouget de Lisle, rođen je 1760. godine. Za vrijeme Francuske revolucije radio je kao inženjer u francuskoj vojsci. Smatra se da je jednom prilikom čuo gradonačelnika Strasbourga kako izražava svoje žaljenje što ne postoji patriotska pjesma uz koju bi mladi vojnici marširali u boj i koja bi ih bodrila tijekom borbe.[10] To ga je potaknulo da napiše tekst i glazbu za Marseljezu. Dva mjeseca nakon toga, skladba je izvedena u Marseillesu gdje je izazvala ogromno oduševljenje i odakle su građani dobrovoljci krenuli prema Parizu. Oni su, marširajući uz Marseljezu *„ostvarili zapanjujući podvig prešavši cijelu Francusku, noseći sa sobom topove i prelazeći gotovo 30 kilometara dnevno (18 milja), usred ljeta, pri čemu je taj put trajao gotovo mjesec dana. U povijesti ratovanja ne postoji događaj koji bi se mogao usporediti s tim poduhvatom.“* [11]

Tekst Marseljeze, koji govori o krvavim bitkama i poziva građane da uzmu oružje, bio je tema brojnih debata koje su se bavile pitanjem treba li promijeniti tekst ili ga ostaviti takvim kakav je. Unatoč prijedlozima za promjenu teksta, zadržana je originalna verzija koja dočarava duh Francuske revolucije.[12] Zanimljivo je da je Marseljeza zbog svojih revolucionarnih konotacija bila zabranjena za vrijeme vladavine Napoleona, Louisa XVIII. i Charlesa X. Vraćena je kao službena himna tek 1879.

[9] Hrvatska enciklopedija, https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=39103 (18. kolovoz 2020.)
[10] Percy A. Scholes, *The Oxford Companion to Music*, Oxford university press, London, 1970., str. 891
[11] Belloc, H., *The French Revolution* (e-book), Williams and Norgate, London, 2011., otvoreni pristup, str. 116, https://www.gutenberg.org/files/35215/35215-h/35215-h.htm (18. kolovoz 2020)
[12] http://www.nationalanthems.info/fr.htm (21. srpnja 2020.)

godine, 87 godina nakon što je nastala.[13] U *Tablici 1* se nalazi tekst prve kitice na francuskom jeziku i prijevod na hrvatski jezik.

Allons enfants de la Patrie	*Hajdemo! Djeco Domovine!*
Le jour de gloire est arrivé !	*Dan slave je došao!*
Contre nous de la tyrannie	*Protiv nas je podignuta*
L'étendard sanglant est levé	*Krvava zastava tiranije! (dvaput)*
Entendez-vous dans nos campagnes	*Čujete li u poljima*
Mugir ces féroces soldats?	*Riku tih divljih vojnika?*
Ils viennent jusque dans vos bras.	*Oni vam u naručje dolaze*
Égorger vos fils, vos compagnes!	*Da zakolju vaše sinove, vaše supruge.*
Aux armes citoyens	*Na oružje građani!*
Formez vos bataillons	*Formirajte svoje bataljone!*
Marchons, marchons	*Koračajmo! Koračajmo!*
Qu'un sang impur	*Neka nečista krv*
Abreuve nos sillons	*Natopi naše brazde!*

Tablica 1

Iako Marseljeza nije bila popularna među već navedenim nekim francuskim vladarima, bila je popularna među skladateljima. Brojni glazbenici koristili su glazbene motive Marseljeze u svojim djelima. Spomenimo neke od njih. Možda najpoznatiji primjer korištenja Marseljeze u klasičnoj glazbi je uvertira 1812. P. I. Čajkovskog koju je skladao u čast pobjede ruske vojske nad Napoleonom. Osim Čajkovskog, Marseljezu je kao temu iskoristio i Giuseppe Verdi u svojoj skladbi Himna naroda. Treba napomenuti da su uz francusku himnu u tom djelu iskorištene i teme engleske i talijanske himne kako bi se pokazalo jedinstvo među tim narodima.[14] Skladatelji poput Beethovena i Schumanna iskoristili su glazbenu temu Marseljeze za svoja djela Wellingtonova pobjeda, odnosno Bečki karneval. Na području popularne glazbe vjerojatno najpoznatiji primjer je pjesma 'All you need is love' grupe Beatles u kojoj se u uvodnom dijelu javlja tema Marseljeze.[15] U *Prilogu 1* nalazi se notni zapis Marseljeze u kojem je zapisana dionica glasa uz klavirsku pratnju.

[13] https://www.classicfm.com/discover-music/periods-genres/national-anthems/marseillaise-french-lyrics-meaning/, (15. kolovoz 2020.)
[14] https://www.classicfm.com/lifestyle/travel/marseillaise/
[15] Isto

Hymne des Marseillais

Claude Joseph Rouget de Lisle

10

dard san glant est le - vé. En ten dez - vous dans les cam -
f

13

pa - gnes Mu - gir ces fé - ro - ces sol - dats ? Ils
sf

16

vien - nent, jus - que dans nos bras, E - gor -

18
ger nos fils, nos com - pa - gnes !.. Aux ar - mes, Ci - toy -
21
ens ! for - mez vos ba - tail - lons : Mar - chez, mar -
ff
25
chez, qu'un sang im - pur a - breu - ve nos sil -

29
Coro
lons. Aux ar - mes, Ci - toy - ens ! for-
8
Aux ar - mes, Ci - toy - ens ! for-
Aux ar - mes, Ci - toy - ens ! for-
ff

32
mons - nos ba - tail - lons : Mar - chons, mar -
8
mons - nos ba - tail - lons : Mar - chons,
mons - nos ba - tail - lons : Mar - chons,

35
chons, qu'un sang im - pur a -
8
mar - chons, qu'un sang im - pur a -
mar - chons, qu'un sang im - pur a -

38
breu - ve nos sil - lons.
8
breu - ve nos sil - lons.
breu - ve nos sil - lons.
volti

Prilog 1

2.3.2. HIMNA VELIKE BRITANIJE

Himna Velike Britanije zove se 'Bože čuvaj kralja', odnosno 'Bože čuvaj kraljicu', ovisno o tome je li u određenom trenutku na prijestolju kralj ili kraljica. Nije poznato tko je autor teksta i melodije za ovu himnu, iako se među brojnim nagađanjima spominju imena kao što su John Bull, Thomas Ravenscroft, Henry Purcell i Henry Carey.[16]

Zanimljivo je da je kroz povijest ova melodija služila kao službena ili neslužbena himna u preko dvadeset država.[17] Na primjer, u Sjedinjenim Američkim državama je 1832. Samuel F. Smith napisao tekst 'My country 'Tis of Thee' na melodiju britanske himne, nakon čega je ta pjesma postala neslužbena himna, a veću popularnost od nje imala je jedino službena himna 'The Star-Spangled Banner'.[18]

Himna 'Bože čuvaj kralja' je kao patriotska pjesma prvi puta javno izvedena u Londonu, 1745. godine, a službena himna je postala početkom 19. stoljeća. U službenim prilikama se najčešće izvodi samo prva kitica.[19]

Mnogi skladatelji bili su zadivljeni melodijom ove himne. Među njima je i Joseph Haydn, kojemu je melodija poslužila kao inspiracija za himnu 'Bože čuvaj cara Franju'. Također, skladatelji poput Ludwiga van Beethovena, Carla Marie von Webera, Johannesa Brahmsa i Claudea Debussya iskoristili su melodiju za svoja djela. Beethoven je na temelju melodije napisao 'Varijacije u C – duru na 'Bože čuvaj kralja' za klavir, WoO 78. Carl Maria von Weber je melodiju iskoristio za svoju kantatu 'Bitka i pobjeda', ali i za djelo 'Jubilee uvertira'. Brahms je melodiju iskoristio za djelo 'Pjesma trijumfa', a Debussy za djelo 'Pickwick'. Osim ovih primjera, melodija je iskorištena za brojna druga djela nekih manje poznatih skladatelja, a česta forma su klavirske varijacije.[20]

[16] https://www.britannica.com/topic/God-Save-the-Queen-British-national-anthem (23.8.2020)
[17] Scholes, P.A., n.dj., str. 413
[18] Isto kao pod 14
[19] https://www.royal.uk/national-anthem (23.8.2020.)
[20] Isto kao pod 14

U *Tablici 2* se nalazi tekst prve strofe u izvornom obliku kao i prijevod na hrvatski jezik.

God save our gracious Queen, Long live our noble Queen, God save the Queen! Send her victorious, Happy and glorious, Long to reign over us; God save the Queen!	Bože čuvaj našu milostivu Kraljicu, Dugo neka živi naša plemenita Kraljica, Bože čuvaj Kraljicu: Obdari je pobjedom, Srećom i slavom, Dugo nad nama nek vlada: Bože čuvaj Kraljicu.

Tablica 2

U nastavku se nalazi notni zapis himne Velike Britanije

No. 885. NOVELLO'S PART-SONG BOOK.
SECOND SERIES.

GOD SAVE THE QUEEN

ARRANGED BY

EDWARD ELGAR.

LONDON: NOVELLO AND COMPANY, LIMITED

Copyright, 1902, by Novello and Company Limited.

B Chorus.
God save our gra-cious Queen, Long live our no - ble Queen, God save the Queen.
God save our gra-cious Queen, Long live our no - ble Queen, God save the Queen.
God save our gra-cious Queen, Long live our no - ble Queen, God save the Queen.
God save our gra-cious Queen, Long live our no - ble Queen, God save the Queen.
B
f
dim.
C Solo.
Send her vic - to - ri - ous, Hap - py and glo - ri - ous, Long to . reign
C
p Organ.

allargando.
D
o - ver us, God save the Queen.
f
Send her vic - to - ri - ous,
Send her vic - to - ri - ous,
Send her vic - to - ri - ous,
Send her vic - to - ri - ous,
Orch.
D
colla parte.
cres.
f
Hap - py and glo - ri-ous, Long to reign o - ver us, God save the Queen.
Hap - py and glo - ri-ous, Long to reign o - ver us, God save the Queen.
Hap - py and glo - ri-ous, Long to reign o - ver us, God save the Queen.
Hap - py and glo - ri-ous, Long to reign o - ver us, God save the Queen.
f

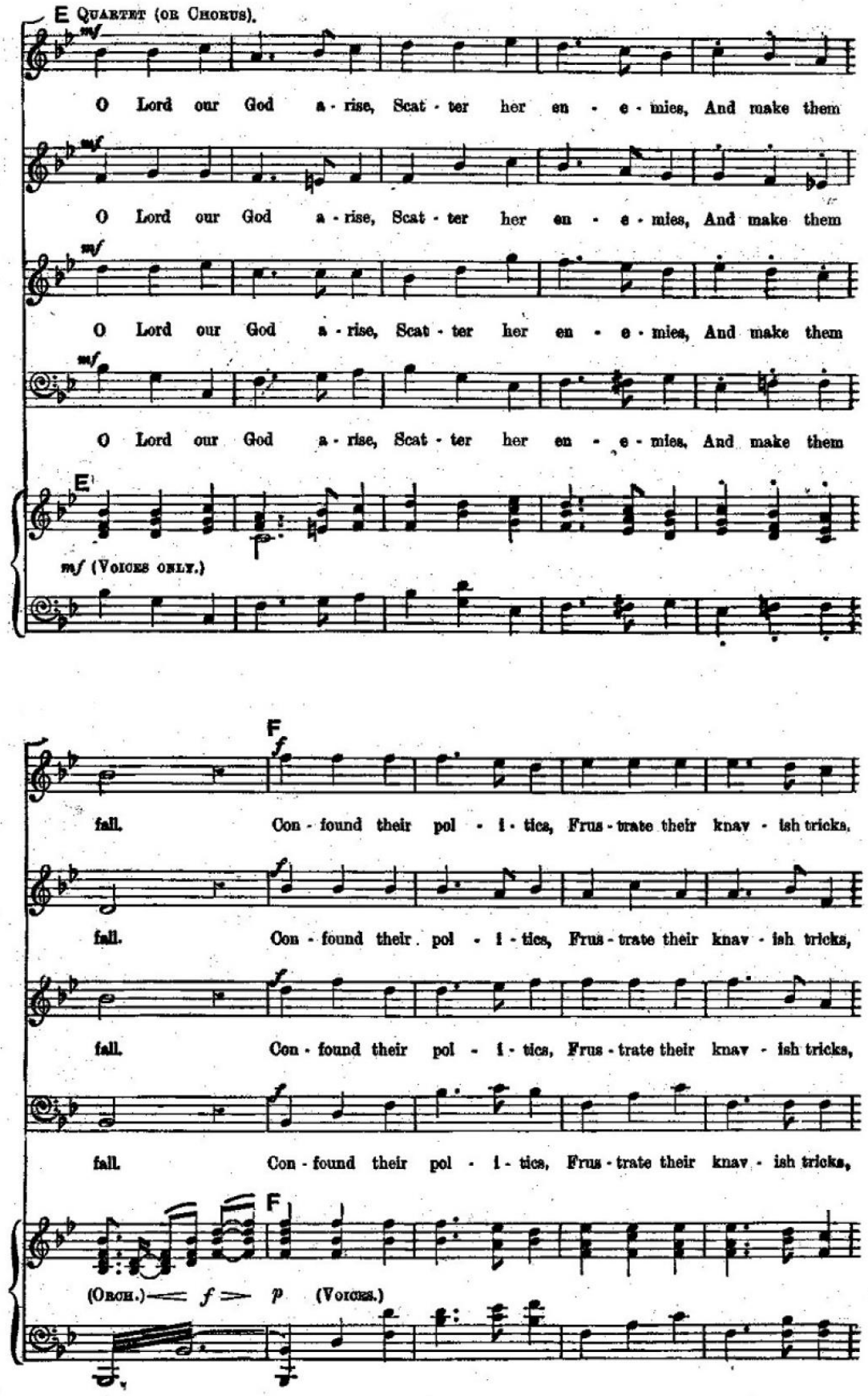
E Quartet (or Chorus).
mf
O Lord our God a - rise, Scat - ter her en - e - mies, And make them
O Lord our God a - rise, Scat - ter her en - e - mies, And make them
O Lord our God a - rise, Scat - ter her en - e - mies, And make them
O Lord our God a - rise, Scat - ter her en - e - mies, And make them
E
mf (Voices only.)
F
f
fall. Con - found their pol - i - tics, Frus - trate their knav - ish tricks,
fall. Con - found their pol - i - tics, Frus - trate their knav - ish tricks,
fall. Con - found their pol - i - tics, Frus - trate their knav - ish tricks,
fall. Con - found their pol - i - tics, Frus - trate their knav - ish tricks,
F
(Orch.) f p (Voices.)

largamente.
pp rit.
On Thee our hopes we fix; God save us all.
largamente.
pp rit.
On Thee our hopes . . we fix; God save us all.
largamente.
pp rit.
On Thee our hopes we fix; God save us all.
largamente.
pp rit.
On Thee our hopes we fix; God save us all.
(Orch.)
8va
largamente.
pp rit.
molto allargando
G Tutti (Unison).
Thy choic - est gifts in store, On her be pleased to pour;
Thy choic - est gifts in store, On her be pleased to pour;
Thy choic - est gifts in store, On her be pleased to pour;
Thy choic - est gifts in store, On her be pleased to pour;
G
8va
Grandioso.
ff

GOD SAVE THE QUEEN
H
rf
Long may she reign. May she de - fend our laws, And ev er
Long may she reign. May she de - fend our laws, And ev - er
Long may she reign. May she de - fend our laws, And ev - er
Long may she reign. May she de - fend our laws, And ev - er
H
Tuttl.
rf
sf
rit.
give us cause To sing with heart and voice, God . . save . . the Queen.
give us cause To sing with heart and voice, God save . . the Queen.
give us cause To sing with heart and voice, God save . . the Queen.
give us cause To sing with heart . . and voice, God save . . the Queen.
sf
rit.

2.3.2. NJEMAČKA HIMNA

Glazbu koja se danas koristi za nacionalnu himnu Njemačke napisao je Joseph Haydn 1797. godine, a nosila je naziv 'Careva himna'. Prvi stihovi himne pjevali su se na tekst 'Bože čuvaj Franju cara, našeg dobrog cara Franju'. Od 1797. do 1918. melodija se koristila kao himna Austrije, odnosno Austro – Ugarske monarhije. Iako je melodija uvijek ostajala ista, tekst bio podložan promjenama, ovisno o tome tko je u određenom trenutku bio na vlasti.[21] Zanimljivo je da je Haydn pri skladanju ove melodije bio inspiriran hrvatskom narodnom pjesmom 'Stal se jesem rano jutro'. Također, Haydnu je ova melodija poslužila kao osnova za varijacije u gudačkom kvartetu u C – duru, op.76. br. 3, koji se često naziva 'Carev kvartet' ili 'Kaiser kvartet'.[22]

Tekst koji se danas pjeva napisao je August Heinrich Hoffmann von Fallersleben, 1841. godine. Prva kitica pjesme koju je napisao Hoffman prihvaćena je kao službena verzija himne tek 1922. godine, a riječi te kitice glase:

Njemačka, Njemačka iznad svega,

iznad svega na svijetu,

ako se uvijek radi zaštite i odbrane,

bratski drži zajedno.

Od Meuse do Njemena,

od Adigea do Belta.

Njemačka, Njemačka iznad svega,

iznad svega na svijetu!

[21] https://www.britannica.com/topic/Deutschlandlied (25.8.2020.)
[22] Scholes, P.A., n.dj., str. 328

U vrijeme kada su ovi stihovi nastali, Njemačka je bila racjepkana, a autor stihova je na ovaj način pozivao vladare da osiguraju ujedinjenje Njemačke. Nastanak ovih stihova predstavljao je iskaz ljubavi pjesnika prema domovini. Međutim, dolaskom Hitlera na vlast, njegova nacistička partija je također prihvatila ove stihove kao svoju himnu. Nacisti su je interpretirali kao opravdanje za njemačku okupaciju teritorija drugih zemalja, ali i za vjerovanje da je Njemačka nadmoćna nad drugim zemljama svijeta. Upravo iz tog razloga, pjesma je bila zabranjena nakon Drugog svjetskog rata, da bi 1951. ponovno postala himna Zapadne Njemačke. Ovoga puta koristila se samo treća kitica pjesme, čiji stihovi glase:

Jedinstvo i pravda i sloboda

za njemačku domovinu!

Svi neka težimo tome

bratski sa srcem i rukom!

Jedinstvo i pravda i sloboda

jesu jamstvo sreće.

Cvati u slavi te sreće,

cvati, njemačka domovino[23]

1990. godine, nakon pada Berlinskog zida, pjesma je postala službena himna ujedinjene Njemačke te se kao takva koristi i danas. U *Prilogu 3* nalazi se partitura njemačke himne u vidu klavirskog izvatka.

[23] https://www.britannica.com/topic/Deutschlandlied (25.8.2020.)

№ 17. Deutschland über alles.
Hoffmann von Fallersleben.
Jos. Haydn.
Mässig.
f
1. Deutschland, Deutschland ü - ber al - les, ü - ber al - les in der Welt,
wenn es stets zu Schutz und Tru - tze brü - der - lich zu - sam - men hält,
2. Deut - sche Frau - en, deut - sche Treu - e, deutscher Wein und deut - scher Sang,
sol - len in der Welt be - hal - ten ih - ren al - ten, schö - nen Klang,
3. Ei - nig - keit und Recht und Frei - heit für das deut - sche Va - ter - land:
Dar - nach lasst uns al - le stre - ben brü - der - lich mit Herz und Hand!
von der Maas bis an die Me - mel, von der Etsch bis an den Belt.
uns zu ed - ler That be - gei - stern un - ser gan - zes Le - ben lang.
Ei - nig - keit und Recht und Frei - heit sind des Glü - ckes Un - ter - pfand.
dim.
Deutschland, Deutsch - land ü - ber al - les, ü - ber al - les in der Welt!
Deut - sche Frau - en, deutsche Treu - e, deut - scher Wein und deut - scher Sang!
Blüh' im Glan - ze die - ses Glü - ckes, blü - he, deut - sches Va - ter - land!

Prilog 3

2.3.3. HIMNA REPUBLIKE HRVATSKE

Himna republike Hrvatske zove se *Lijepa naša domovino.* Stihove je napisao Antun Mihanović, a uglazbio ih je Josip Runjanin. Nije poznato točno kada su stihovi nastali, ali je poznat datum objave stihova u listu *„Danica"*. Naime, 14. ožujka 1835. objavljeni su stihovi pod nazivom *Horvatska domovina*. Pjesma originalno ima četrnaest kitica koje se nalaze u nastavku:[24]

Lěpa naša domovino, *Oj junačka* *zemljo mila,* *Stare slave dědovino,* *Da bi vazda čestna bila!* *Mila, kano si nam slavna,* *Mila si nam ti jedina,* *Mila, kuda si nam ravna,* *Mila, kuda si planina!* *Vedro nebo, vedro čelo,* *Blaga persa, blage noći,* *Toplo lěto, toplo dělo,* *Bistre vode, bistre oči:* *Vele gore, veli ljudi,* *Rujna lica, rujna vina,* *Silni gromi, silni udi; —* *To je naša domovina!* *Ženju serpi, mašu kose,* *Děd se žuri, snope broji,* *Škriplju vozi, brašno nose,* *Snaša preduć málo doji:* *Pase marha, rog se čuje,* *Oj, oj zvenči, oj, u tmine,* *K ognju star i mlad šetuje; —* *Evo t' naške domovine!* *Luč iz mraka dalko sija,* *Po veseloj livadici,* *Pěsme glasno brěg odbija,* *Ljubni poje k tamburici:*	*Kolo vode, živo kolo,* *I na berdu, i v dolini,* *Plešu mladji sve okolo; —* *Mi smo, pobre, v domovini!* *Magla, što li, Unu skriva?* *Ni l' to našiu jauk turobni?* *Tko li moleć smert naziva?* *Il' slobodni, il' su robni?* *»Rat je, bratjo, rat junaci,* *Pušku hvataj, sablju paši,* *Sedlaj konjče, hajd pešjaci,* *Slava budi, gdi su naši!«* *Buči bura, magla projde, —* *Puca zora, tmina běži, —* *Tuga mine, radost dojde, —* *Zdravo slobost, — dušman leži!* *Veseli se, tužna mati,* *Padoše ti verli sini,* *Ko junaci, ko Horvati,* *Ljaše kervcu domovini!* *Teci, Sava hitra, teci* *Nit' ti Dunaj silu gubi,* *Kud li šumiš, světu reci:* *Da svog' doma Horvat ljubi,* *Dok mu njive sunce grije,* *Dok mu hrastje bura vije,* *Dok mu mertve grob sakrije,* *Dok mu živo serdce bije!*

Tablica 3

[24] Tomašek A., n.dj., str. 24

Danas se kao službena himna Republike Hrvatske koriste četiri kitice: prve dvije i zadnje dvije kitice *Horvatske domovine* (usporedba u Tablici 4).

Lěpa naša domovino, *Oj junačka* *zemljo mila,* *Stare slave dědovino,* *Da bi vazda čestna bila!* *Mila, kano si nam slavna,* *Mila si nam ti jedina,* *Mila, kuda si nam ravna,* *Mila, kuda si planina!* *Teci, Sava hitra, teci* *Nit' ti Dunaj silu gubi,* *Kud li šumiš, světu reci:* *Da svog' doma Horvat ljubi,* *Dok mu njive sunce grije,* *Dok mu hrastje bura vije,* *Dok mu mertve grob sakrije,* *Dok mu živo serdce bije!*	*Lijepa naša domovino,* *Oj junačka zemljo mila,* *Stare slave djedovino,* *Da bi vazda sretna bila!* *Mila, kano si nam slavna,* *Mila si nam ti jedina.* *Mila, kuda si nam ravna,* *Mila, kuda si planina!* *Teci Dravo, Savo teci,* *Nit' ti Dunav silu gubi,* *Sinje more svijetu reci,* *Da svoj narod Hrvat ljubi.* *Dok mu njive sunce grije,* *Dok mu hrašće bura vije,* *Dok mu mrtve grobak krije,* *Dok mu živo srce bije!*

Tablica 4

Iz *Tablice 4* je vidljivo da postoje određene intervencije u tekstu pjesme. Promjene su uvjetovane jezičkim, ali i političkim razlozima. Neke promjene temelje se na usklađivanju teksta s gramatičkim normama, a neke se temelje na težnji za sadržajnom nadopunom pjesme. Na primjer, riječi *lepa* i *dedovina* zamijenjene su riječima *lijepa* i *djedovina.*[25]

Kao što postoje nejasnoće o tome kada je i gdje točno nastala pjesma *Horvatska domovina*, tako postoje i nejasnoće o tome tko je i kada preobrazio pjesmu u popijevku.[26] Naposljetku se autorstvo napjeva pripisalo Josipu Runjaninu, po zanimanju časniku, koji se uz to bavio i glazbom.

Pjesma *Horvatska domovina* po objavljivanju nije odmah pobudila veliko zanimanje javnosti, a jedan od vjerojatnijih razloga zašto je tako je činjenica da je objavljena kao pjesma, a ne kao popijevka, u doba kada stanovništvo većinom nije bilo pismeno.[27] Važno je naglasiti da prvo pjesma, a zatim popijevka *Horvatska domovina*

[25] Tomašek A., n.dj., str. 28
[26] Isto
[27] Isto

nije nastala s ciljem da postane himna, nego je predstavljala jednu od rodoljubnih pjesama nastalu u duhu ilirizma. Bila je izraz preporodnih težnji, ali bez borbenog naboja koji je bio karakterističan za budnice nastale u vrijeme preporoda.[28]

Prvi zapis izvornog napjeva pripisuje se pedagogu Vatroslavu Lichteneggeru. On je također priredio skladbu za četiri muška glasa. Taj zapis obajvljen je 1862. godine u *„Sbirci različitih četveropjevah mužkoga zbora“* Narodnoga zemaljskoga glazbenoga zavoda u Zagrebu.[29] Naziv *„Lijepa naša domovino“* spominje se tek 1864. godine, da bi do kraja stoljeća taj naslov u potpunosti potisnuo naziv *Horvatska domovina.* Smatra se da je himna prvi puta izvedena kao hrvatska himna na izložbi Hrvatsko – slavonskoga gospodarskog društva u Zagrebu koja se održala 1891. godine.[30]

Lijepa naša je službeno proglašena himnom Socijalističke Republike hrvatske 1972. godine, a 1990. godine je dobila status himne samostalne Republike Hrvatske.[31]

U Prilogu 4 nalazi se notni zapis himne.

Prilog 4

[28]Tomašek A., n.dj., str. 73

[29] https://www.sabor.hr/hr/o-saboru/povijest-saborovanja/zanimljivosti/lijepa-nasa-domovino-put-od-stotinu-godina-do-statusa (3.8.2020.)

[30] Isto

[31] Isto

3. STUDENTSKA HIMNA

3.1. TEKST HIMNE

Tekst ove himne napisao je Daniel Načinović, hrvatski književnik, novinar, prevoditelj, glazbenik-šansonjer, ilustrator, karikaturist. [32] U nastavku se nalazi potpuni tekst himne.

Felix aula studiorum,

Krasne zemlje to je glas.

Vivat gaudium studentorum!

Vivat Universitas!

I što će drugo obasjat budućnost,

negoli znanja nam ponosni plam?

U našim djelima plamtit će dugo

u ovoj kući zacrtan plan.

Felix aula studiorum,

Krasne zemlje to je glas.

Vivat gaudium studentorum!

Vivat Universitas!

Nad ovim vratima egida sjajna

doziva pozdravom Dobrilin trud.

Spoznaje nove u mladosti rastu,

pjesmu im ovu mi pjevamo svud.

Felix aula studiorum,

Krasne zemlje to je glas.

Vivat gaudium studentorum!

Vivat Universitas!

[32] https://www.istrapedia.hr/hr/natuknice/2204/nacinovic-daniel (27.8.2020.)

Poput mnogih sveučilišnih i drugih sličnih svečanih pjesama, i ova himna nosi latinski naziv, odnosno sadrži tekst na latinskom jeziku. Naziv himne *Felix Aula Studiorum* može se prevesti kao 'sretna aula ili dvorana, sretni dom studija i spoznaja'. Jedna od asocijacija na studij je upravo aula koja predstavlja mjesto okupljanja studenata i profesora. Upravo iz tog razloga se uvodna kitica oglašuje tim značajem i s pobudnim pokličem *Vivat Universitas*, odnosno *Neka živi Sveučilište*.

U tekstu se spominje i 'krasna zemlja' koja je asocijacija na *Krasnu zemlju*, istarsku himnu za koju je stihove napisao Ivan Cukon, a glazbu Matko Brajša Rašan. Istarska himna *'Krasna zemljo'* se često izvodi uz hrvatsku himnu i naznačuje zavičajni i regionalni domicil.

U pjesmi se, nadalje, sugerira *egida*, što u prijevodu znači zaštita ili okrilje. Egida se spominje u kontekstu s biskupom Jurjom Dobrilom, po kojemu Sveučilište u Puli nosi ime. On je bio preporoditelj te ličnost od velikog značaja u duhovnosti i kulturi sjevernojadranskih prostora.[33]

Tekst pjesme naglašava optimizam koji je povezan s mladenačkom radosti (*Vivat gaudium studentorum – Neka živi radost studenata*). Ova pjesma upućena je upravo spoznajama koje se stječu kroz studij, o čemu i govori jedan od njenih stihova: *Spoznaje nove u mladosti rastu, pjesmu im ovu mi pjevamo svud*.

[33] Dobrila, Juraj. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2020. Pristupljeno 13. 9. 2020. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=15663>

3.2. FORMALNA ANALIZA

Studentska himna *'Felix aula studiorum'* napisana je za mješoviti zbor. Skladba se može izvoditi *a capella* ili uz pratnju različitih instrumentalnih sastava. U ovom radu prikazujem himnu uz pratnju harmonikaškog orkestra.

Himna je pisana u homofonom slogu. Prema obliku je dvodijelna pjesma. Himna započinje refrenom koji je po obliku velika glazbena rečenica. Ona se sastoji od dvije fraze, od kojih svaka ima po 4 takta (Primjer 1). U prva tri takta prve fraze prevladava tonička harmonija. Do promjene harmonije dolazi u četvrtom taktu kada se pojavljuje dominantni kvintakord es-g-b. Druga fraza započinje kvintakordom četvrtog stupnja des-f-as. U drugom taktu druge fraze javlja se šesti stupanj b-des-f, dok treći i četvrti takt donose autentičnu kadencu koja se temelji na odnosu dominanta – tonika. Druga fraza završava toničkim kvintakordom as-c-es s udvojenom tercomi i basovim tonom.

Primjer 1

Kroz cijelu himnu, refren se ponavlja tri puta. U prva dva ponavljanja nema promjena u refrenu, odnosno refren se doslovno ponavlja. U zadnjem ponavljanju (t. 38-47) dolazi do male promjene u melodijskoj liniji prve fraze (t. 38-41), dok ritamska i harmonijska struktura ostaju iste (Primjer 2).

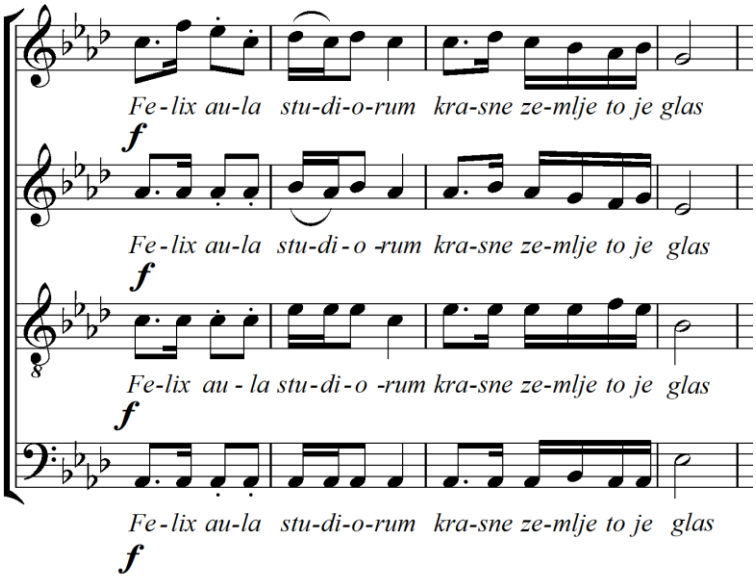

Primjer 2

t. 38-41

Osim melodijske promjene u prvoj frazi, zadnje ponavljanje refrena u sebi sadrži vanjsko proširenje od dva takta (Primjer 3).

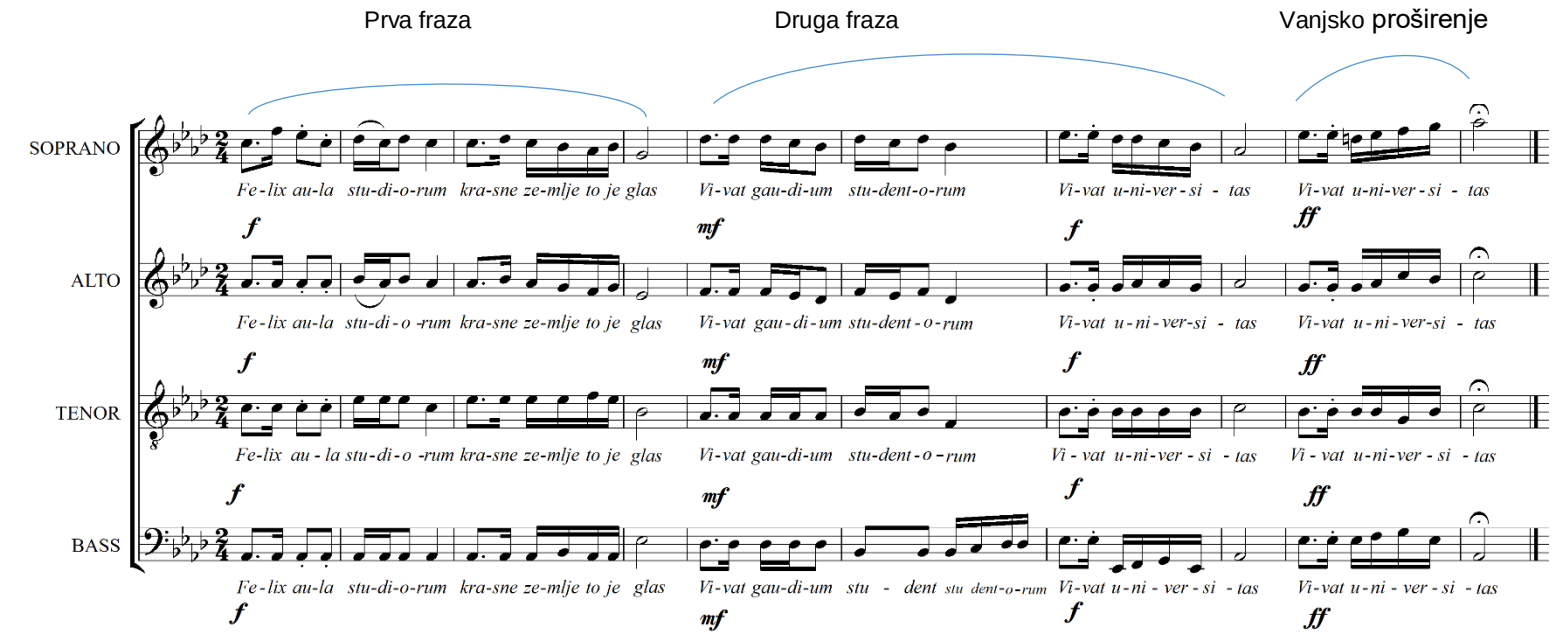

Primjer 3

t. 38-47

Nakon refrena dolazi prva strofa koja započinje malom glazbenom rečenicom od 4 takta (Primjer 4). Kroz prva tri takta se proteže tonička harmonija koju osnažuje dionica basa u kojoj se kroz različite ritamske figure ponavlja ton As. U posljednjem taktu rečenice dolazi do promjene harmonije. Umjesto tonike dolazi dominanta, najprije u obliku terckvartakorda petog stupnja (b-des-es-g) a zatim u obliku nepotpunog kvintakorda na drugoj dobi.

Mala glazbena rečenica

Primjer 4

t. 9-12

Nakon toga slijedi 7 taktova (t. 13-19) u kojima se razrađuje glazbeni motiv prikazan u Primjeru 5. Motiv se sastoji od šesnaestinske pauze nakon koje slijede tri šesnaestinke te ritamska figura koja se sastoji od osminke i dvije šesnaestinke (ta-te-fe).

Primjer 5

t. 13

Na prvoj dobi u 13. taktu nalazi se nepotpuni dominantni kvintakord (Primjer br. 6). Na drugi dio prve dobe dolazi prohodni ton Des u dionici basa te se stvara dominantni sekundakord koji se rješava u sekstakord prvog stupnja (c-es-as) na prvi dio druge dobe, dok se na drugom dijelu druge dobe nalazi nepotpuni kvintakord prvog stupnja (as-c-es).

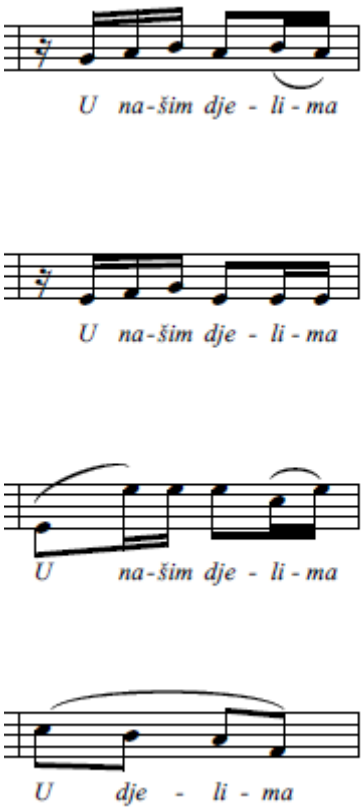

Primjer 6

t. 13

Figura prikazana u Primjeru 5 ponavlja se u 13. i 14. taktu. U 14. taktu se na harmonijskom planu javlja uklon u b – mol koji je ostvaren preko dominantog kvintakorda za taj tonalitet, a to je kvintakord f-a-c (Primjer 7). Harmonijska progresija ostvarena je istim sredstvima kao u prethodnom primjeru. Najprije se na prvom dijelu prve dobe javlja kvintakord f-a-c koji je dominanta za b-mol, zatim se na drugom dijelu prve dobe pojavljuje dominantni sekundakord es-f-a-c koji se na prvom dijelu druge dobe rješava u sekstakord prvog stupnja des-f-b s udvojenim tonom f.

Primjer 7

t. 14

U 15. taktu dolazi do male ritamske promjene motiva. Umjesto ritamske figure ta-te-fe, na drugu dobu u taktu dolazi ritamska figura ta-te (Primjer 8).

Primjer 8

t. 15

Na prvom dijelu prve dobe 15.takta nalazi se kvintakord g-h-d koji je dominanta za c-mol. Harmonijska progresija ostvarena je istim sredstvima kao u prethodna dva primjera (Primjer 9).

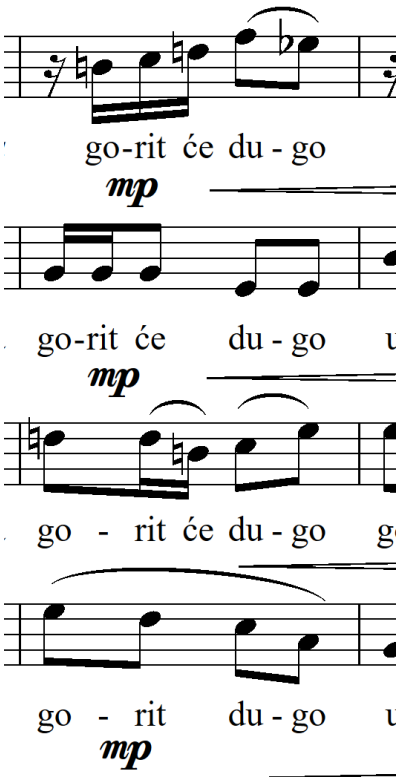

Primjer 9

t. 15

U 15. i 16. taktu ritam motiva ostaje isti, ali se melodija u prvom dijelu motiva umjesto uzlazno sada kreće silazno (Primjer 10).

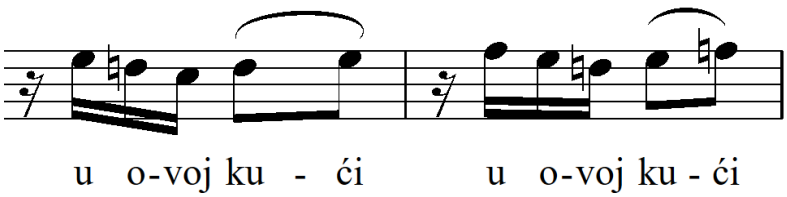

Primjer 10

t. 15-16

Prva strofa završava jasnom autentičnom kadencom u 18. i 19. taktu (Primjer 11).

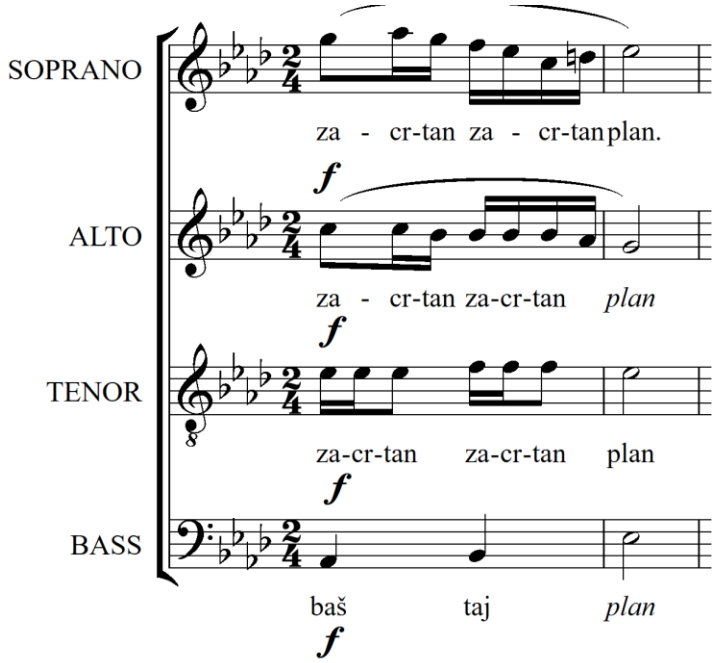

Primjer 11

t.18 – 19

Nakon završetka prve strofe slijedi ponavljanje refrena (t. 20-27). Nakon što se ponovi refren, slijedi druga strofa. Oblik druge strofe može se definirati kao velika glazbena rečenica koja se sastoji od dvije fraze. Svaka fraza traje četiri takta, a nakon završetka druge fraze slijedi vanjsko proširenje od dva takta. Druga strofa traje od 28. do 37. takta. Na harmonijskom planu nema promjena u odnosu na prvu strofu, uz iznimku zadnja dva takta druge fraze. Naime, u predzadnjem taktu druge fraze harmonijska progresija se temelji na odnosu subdominanta – tonika, odnosno na prvoj dobi se nalazi subdominantni kvintakord b-des-f, a na drugoj dobi dominantni kvintakord es-g-b. U zadnjem taktu druge fraze na prvoj se dobi nalazi dominantni kvintakord koji se rješava u šesti stupanj, odnosno f-as-c. (Primjer 12).

Primjer 12

t. 28-31

Kao što je već spomenuto, na kraju druge strofe nalazi se vanjsko proširenje od dva takta koje je prikazano u Primjeru 13. U taktu 37. se na prvoj dobi nalazi subdominantni kvintakord koji se rješava u dominantni kvintakord, da bi se dominantni kvintakord u taktu 38. riješio u tonički kvintakord te na taj način zaključio drugu strofu.

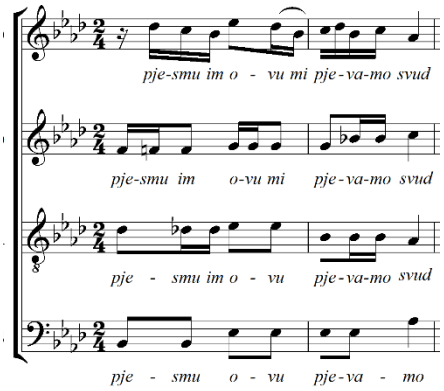

Primjer 13

t. 36-37

Nakon druge strofe slijedi treće, posljednje ponavljanje refrena. Specifičnosti i oblik zadnjeg refrena prikazani su u Primjeru 2.

5. PRIREĐIVANJE

Prireðivanje u glazbi podrazumijeva prilagodbu glazbenog djela određenom glazbenom sastavu koji je različit od onoga za koji je skladba originalno napisana.[34] Tako se, na primjer, djelo koje je originalno napisano za klavir može prilagoditi kako bi ga mogao izvesti simfonijski orkestar, ili u ovom slučaju djelo koje je napisano za zbor prirediti za harmonikaški orkestar. Prilikom prireðivanja nije dovoljno doslovno prepisati note iz jedne instrumentalne ili vokalne dionice u drugu. Naime, ako određena glazbena figura zvuči efektno na jednom instrumentu, to ne znači da će jednako zvučati na drugom instrumentu ukoliko se dionica doslovno prepiše. Štoviše, u tom slučaju se gubi efekt kojeg je skladatelj htio postići upotrebom određene glazbene figure.[35] Zbog toga je prilikom prireðivanja važno voditi se idejom da nije važno koliko točno se glazbeni sadržaj može preslikati na neki drugi instrumentalni ili vokalni sastav, nego kako bi djelo zvučalo da je originalno napisano za baš taj sastav.[36]

Kroz povijest glazbe nailazimo na brojne primjere prireðivanja glazbenih djela, bilo od strane samih skladatelja ili od strane njihovih kolega. Najvećim majstorom prireðivanja - između ostalog - smatramo Johanna Sebastiana Bacha. Na primjer, Bach je priredio šesnaest violinskih koncerata Antonia Vivaldija za čembalo i tri koncerta za orgulje.[37] Također, brojni skladatelji su prireðivali Bachova djela - najčešće preludije i fuge namijenjene orguljama - za orkestar. Još jedan skladatelj koji je, osim po skladanju i virtuoznom sviranju klavira, poznat kao 'prireðivač' je Franz Liszt. On je kao vrhunski pijanist priredio za klavir brojna djela originalno namijenjena drugim instrumentima, a među tim i mnoga vrlo zahtjevna orkestralna djela. Međutim, Liszt je prilikom prireðivanja uvodio u djela drugih skladatelja čak i svoje vlastite ideje. U današnje vrijeme je pristup prireðivanju glazbenih djela nešto konzervativniji. Naime, osobu koja prireðuje glazbeno djelo za drugi instrument ili instrumentalni sastav možemo usporediti s prevoditeljem koji prevodi knjigu s jednog jezika na drugi. Njegov zadatak je da što preciznije i točnije prevede originalnu zamisao autora, uzimajući pritom u obzir mogućnosti odnosno ograničenja jezika na koji prevodi.[38]

[34] Percy A. Scholes, n.dj., str. 53
[35] Isto, str. 53
[36] Isto, str. 53
[37] Isto, str. 54
[38] Isto,str. 54

Kao dodatak ovom radu prilažem vježbu prireĎivanja kojom se od jedne teme dobivaju različite kombinacije korištenjem različitih elemenata. Osnovni elementi su melodijska linija, harmonijska struktura i bas. U Primjeru 14 nalazi se prikaz teme koja se obrađivala dodavanjem različitih elemenata.

Primjer 14

Tema se može razvijati odnosno nadopunjavati tako da joj se doda bitematski sadržaj (još jedna tema). To je prikazano u Primjeru 15. Bitematski sadržaj pojavljuje se u dionici viole, dok violončelo i kontrabas sviraju duge zadržane tonove koji predstavljaju basov pedal. Harmonijski pedal izvodi dionica klavira sviranjem akorada u lijevoj ruci.

Primjer 15

Druga mogućnost kod teme je dodavanje još jednog kontrastnog tematskog sadržaja koji proizlazi iz glavne teme, čime se dobiva politematski sadržaj. U Primjeru 16, druga tema nalazi se u dionici viole, a treća tema u dionici druge violine. Ostali instrumenti – violončelo, kontrabas i klavir – imaju istu ulogu kao i u prethodnom primjeru.

Primjer 16

Uz navedene dodatke u Primjeru 16, u Primjeru 17 dodaje se još i kontrastni sadržaj. Konstrastni sadržaj povjeren je dionici klavira, odnosno desnoj ruci, a u lijevoj ruci nalazi se harmonijski pedal u vidu akorada. Kontrast je najviše izražen u ritamskoj komponenti zbog toga što se koristi ritamska figura koja se sastoji od osminske pauze, dvije šesnaestinke, osminke te na kraju ponovno osminske pauze. Druga figura koja se koristi u kontrastnom sadržaju je osminska pauza, dvije šesnaestinke, nakon koje slijedi osminka s dvije šesnaestinke, ponovljena dva puta.

Primjer 17

Sve prethodno navedene kombinacije bile su vezane uz temu, odnosno dodavale su se druga i treća tema te kontrastni sadržaj. Kombinacija koja slijedi temelji se na dodavanju harmonijskog ritma. Harmonijski ritam zapisan je u lijevoj ruci u dionici klavira (Primjer 18). Harmonija ostaje ista, samo što više nije zapisana u polovinkama, nego kao ritamska figura ta-te-fe. U primjeru se nalazi početna tema u prvoj violini, basov pedal u violončelu i kontrabasu te harmonijski ritam u klaviru.

Primjer 18

U sljedećoj kombinaciji objedinjuju se kontrastni sadržaj i harmonijski ritam. Kontrastni sadržaj nalazi se u dionici druge violine, a harmonijski ritam u lijevoj ruci u dionici klavira. Violončelo i kontrabas imaju duge zadržane tonove koji su u ulozi basa (Primjer 19).

Primjer 19

Harmonija kao jedan od tri glavna elementa može, osim harmonijskog ritma, imati još jednu mogućnost, a to je harmonijska figura.U ovoj kombinaciji se tematskom sadržaju i basovom pedalu dodaje harmonijska figura u desnoj ruci u dionici klavira (Primjer 20).

Primjer 20

U primjeru 21 prikazan je politematski sadržaj, harmonijski ritam, harmonijska figura, kontrastni sadržaj i basova linija. Prva tema nalazi se u dionici prve violine, druga tema u dionici druge violine, a treća tema u dionici kontrabasa. Kontrastni sadržaj zapisan je u dionici viole. Desna ruka u dionici klavira svira harmonijsku figuru, a lijeva ruka svira harmonijski ritam. Kontrabas ostaje u ulozi basa i ima duge zadržane tonove. Ovaj primjer predstavlja objedinjenje svih do sada navedenih elemenata.

Primjer 21

Do promjene može doći i u basovoj liniji koja, kao i harmonija, može postati ritmizirana. Na taj način se dobiva ritamski pedal u basovoj dionici. Ovi elementi mogu se kombinirati na različite načine. U određenim trenutcima u djelu mogu biti prisutni svi elementi odjednom, a ponegdje mogu biti prisutni samo neki elementi. Bitematski i politematski sadržaj, harmonijska figura, harmonijski ritam, basova figura, basov pedal su elementi koji proizlaze iz glavnih glazbenih sadržaja (tematski sadržaj, harmonijska struktura i basova linija) i u funkciji su obogaćivanja glazbenog djela.

U nastavku slijedi cjelovita partitura Studentske himne za mješoviti zbor i harmonikaški orkestar. (Prilog 5)

Felix Aula Studiorum

Studentska himna Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli

Glazba: Anja Čelap
Tekst: Danijel Načinović
Mentor: red. prof. art. Bashkim Shehu

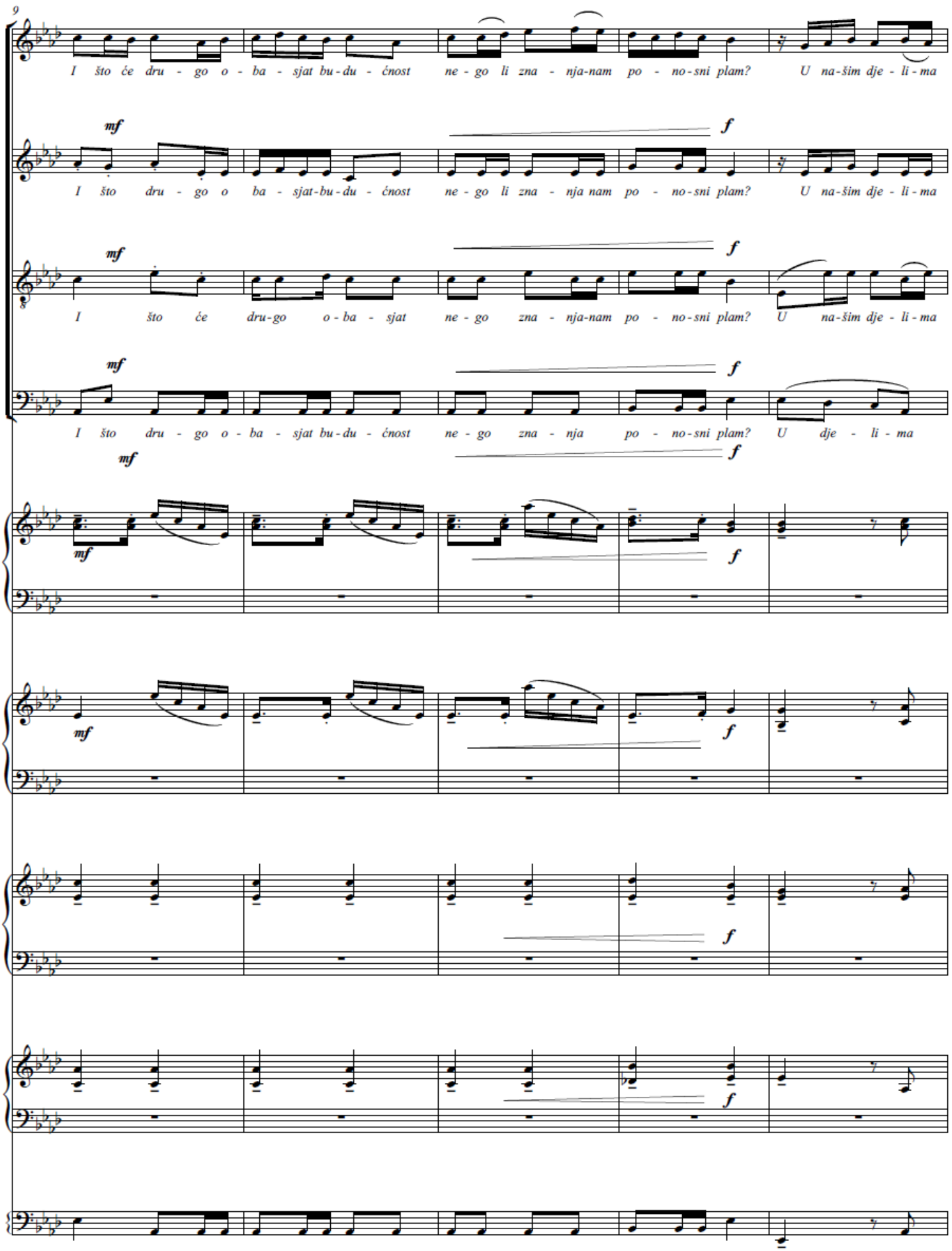
9
I što će dru - go o - ba - sjat bu - du - ćnost ne - go li zna - nja-nam po - no - sni plam? U na-šim dje - li - ma
mf
f
I što dru - go o ba - sjat-bu - du - ćnost ne - go li zna - nja nam po - no - sni plam? U na-šim dje - li - ma
mf
f
I što će dru-go o - ba - sjat ne - go zna - nja-nam po - no - sni plam? U na-šim dje - li - ma
mf
f
I što dru - go o - ba - sjat bu - du - ćnost ne - go zna - nja po - no - sni plam? U dje - li - ma
mf
f
mf
f
mf
f
f
f
f

14
u na-šim dje - li - ma
go - rit će du - go
u o - voj ku - ći
u o - voj ku - ći
za - cr - tan za - cr - tan
cresc.
mf
f
u na-šim dje - li - ma
go - rit - će
du - go
u o - voj
ku - ći
u toj ku - ći
za - cr - tan za - cr - tan
cresc.
mf
f
u na-šim dje - li - ma
go - rit će du - go
u o - voj ku - ći
u o - voj ku - ći
za - cr - tan
za - cr - tan
cresc.
mf
f
u dje - li - ma
go - rit
du - go
u toj ku - ći
u toj ku - ći
baš taj
cresc.
mf
f
cresc.
mf
f
cresc.
mf
f
cresc.
mf
f
cresc.
mf
f
cresc.
mf
f

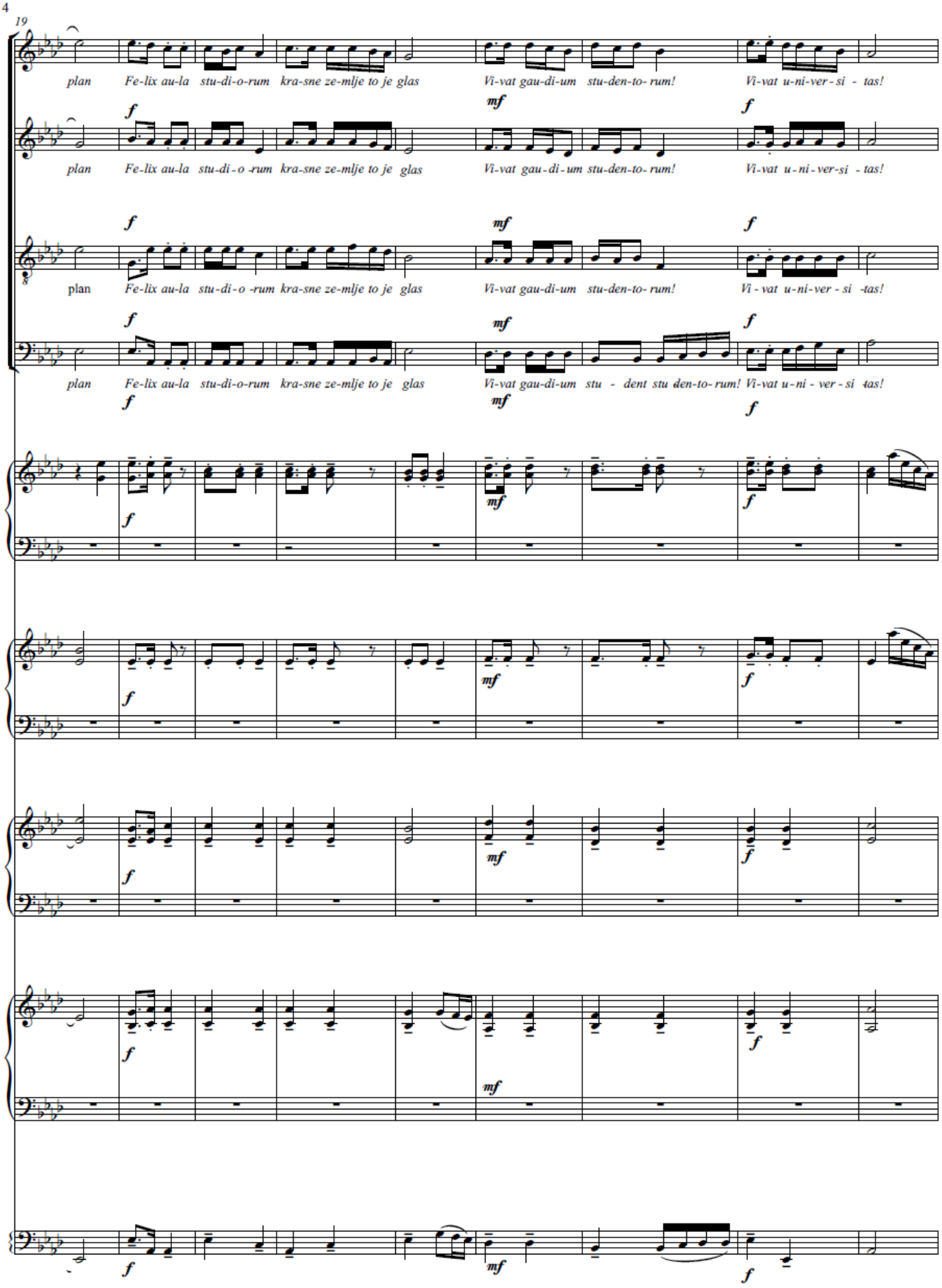
19
plan Fe-lix au-la stu-di-o-rum kra-sne ze-mlje to je glas Vi-vat gau-di-um stu-den-to- rum! Vi-vat u-ni-ver-si - tas!
plan Fe-lix au-la stu-di-o -rum kra-sne ze-mlje to je glas Vi-vat gau-di-um stu-den-to- rum! Vi-vat u-ni-ver-si - tas!
plan Fe-lix au-la stu-di-o -rum kra-sne ze-mlje to je glas Vi-vat gau-di-um stu-den-to- rum! Vi - vat u-ni-ver - si -tas!
plan Fe-lix au-la stu-di-o-rum kra-sne ze-mlje to je glas Vi-vat gau-di-um stu - dent stu den-to- rum! Vi-vat u-ni - ver - si tas!
f
mf

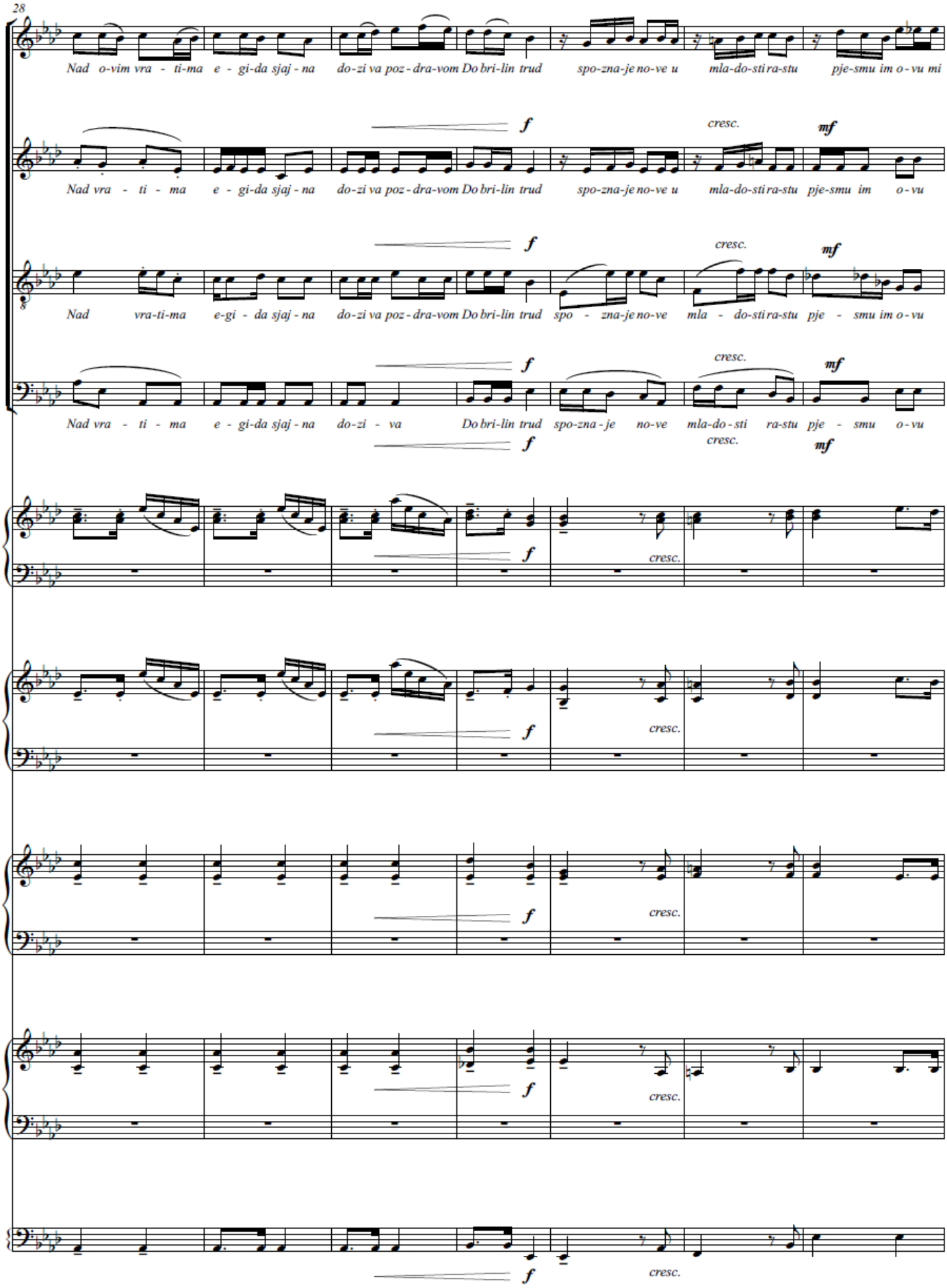
28
Nad o-vim vra - ti-ma e - gi-da sjaj - na do-zi va poz - dra-vom Do bri-lin trud spo-zna-je no-ve u mla-do-sti ra-stu pje-smu im o - vu mi
Nad vra - ti - ma e - gi-da sjaj - na do-zi va poz - dra-vom Do bri-lin trud spo-zna-je no-ve u mla-do-sti ra-stu pje-smu im o - vu
Nad vra-ti-ma e-gi - da sjaj - na do-zi va poz - dra-vom Do bri-lin trud spo - zna-je no-ve mla - do-sti ra-stu pje - smu im o - vu
Nad vra - ti - ma e - gi-da sjaj - na do-zi - va Do bri-lin trud spo-zna - je no-ve mla-do - sti ra-stu pje - smu o - vu
f
cresc.
mf

35
pje - va - mo svud pje-smu im o - vu mi pje - va - mo svud Fe - lix au - la stu - di - o - rum kra - sne ze-mlje to je
mp
f
pje-va-mo svud pje-smu im o - vu mi pje - va-mo svud Fe - lix au - la stu - di - o -rum kra - sne ze-mlje to je
pje-va-mo svud pje - smu im o - vu pje - va-mo svud Fe - lix au - la stu - di - o -rum kra - sne ze-mlje to je
pje - va-mo svud pje - smu o - vu pje - va - mo Fe - lix au - la stu - di - o - rum kra - sne ze-mlje to je
cresc.

41
glas Vi - vat gau-di-um stu-den-to - rum! Vi - vat u - ni-ver-si - tas Vi - vat u - ni-ver-si - tas
mf f ff
glas Vi - vat gau-di-um stu-den-to - rum! Vi - vat u - ni-ver-si - tas Vi - vat u - ni-ver-si - tas
mf f ff
glas Vi - vat gau-di-um stu-den-to - rum! Vi - vat u - ni-ver - si -tas Vi - vat u - ni-ver - si -tas
mf f ff
glas Vi - vat gau-di-um stu - den - stu-den-to-rum! Vi - vat u - ni - ver - si -tas Vi - vat u - ni - ver - si -tas
mf f ff

Prilog 5

6. ORKESTAR

Riječ 'orkestar' dolazi od grčke riječi orkestra (*ὀρχήστρα)*. Orkestar je u kazalištu antičke Grčke predstavljao mjesto koje se nalazilo između pozornice i gledališta, a na kojem su se nalazili izvođači – plesači, pjevači, svirači, glumcI. Orkestar je organizirani instrumentalni sastav koji obuhvaća veću grupu svirača koji zajedno izvode određeno glazbeno djelo. Postoje različite vrste orkestra prema sastavu, a samo neke od njih su simfonijski orkestar, gudaći orkestar, komorni orkestar, harmonikaški orkestar.

Kroz povijest je prošao kroz brojne promjene koje su bile uvjetovane pojavom novih instrumenata ili razvojem već postojećih instrumenata zbog čega je došlo do novih izvođačkih mogućnosti. Na primjer, početkom 17. stoljeća orkestar je bio sastavljen od instrumenata koji su u tom trenutku bili 'pri ruci' skladatelju. Skladatelj je trebao biti domišljat u osmišljavanju različitih kombinacija instrumenata koji su mu bili dostupni. U periodu baroka došlo je do promjena u vidu razvoja instrumenata, ali i u vidu pojave bassa continua, specifičnog za to razdoblje. Pojava bassa continua podrazumijevala je da glazbalo s tipkama (najčešće čembalo) bude dio instrumentalnog sastava koji izvodi djelo. U višestavačnim orkestralnim djelima baroknih skladatelja česta je pojava da se izvođački sastav mijenja od stavka do stavka. Na primjer, za svaki od Bachovih Brandenburških koncerata je potreban drugačiji izvođački sastav. Zanimljivo je da se tada funkcije različitih skupina instrumenata nisu toliko razlikovale, pa je bio čest slučaj da gudački instrumenti i puhački instrumenti sviraju iste pasaže ili se izmjenjuju u njihovom izvođenju.[39] Također, u periodu baroka orkestar nije imao standardiziranu veličinu, što znači da su postojale velike razlike u izgledu orkestra u različitim dijelovima Europe.[40]

U klasicizmu su nastupile određene promjene u orkestru. Dolazi do diferencijacije funkcija pojedinih instrumenata. Izvođački sastav se više ne mijenja od stavka do stavka, nego se mijenja od trenutka do trenutka[41], ovisno o tome koji instrument/instrumenti ima/imaju najbolje interpretacijske mogućnost za dočaravanje skladateljeve zamisli. Kombinacija instrumenata koji čine orkestar je standardizirana

[39] Scholes, A.P., n.dj., str. 727
[40] https://sites.google.com/site/retromusics/evolutionoforchestra (20.8.2020)
[41] Scholes, A.P., n.dj., str. 727

te se orkestar u klasicizmu sastoji od violina, viola, violončela, kontrabasa, flaute, oboe, klarineta, fagota, trube, rogova i timpana.[42]

U razdoblju romantizma orkestar se povećava i sastoji se od 100 ili čak i više izvođača te zbog svoje veličine i snage postaje važno izražajno sredstvo skladatelja tog razdoblja. Posebnu promjenu doživjela je sekcija udaraljki, gdje su se pojavili instrumenti poput ksilofona, bubnjeva, zvona, triangla i drugih srodnih instrumenata. Također, skladatelji sve više koriste limene puhačke instrumente koji se u prijašnjim razdobljima nisu previše isticali. Kako se orkestar sastojao od sve više i više instrumenata, tako je bivao sve glasniji. Zanimljivo je da je u razdoblju romantizma samo zvuk parne lokomotive i zvuk topa bio glasniji od zvuka kojeg je proizvodio orkestar u svom punom sastavu![43]

Moderni orkestri, odnosno orkestri koji se koriste u današnje vrijeme su po svom sastavu nešto manji od orkestra u romantizmu. Iako broj instrumenata u orkestru može varirati, uobičajeno je da se orkestar sastoji od 100 instrumenata. Najviše među njima ima gudača, među kojima su 16 prvih i drugih violina, 14 viola, 14 violončela i 8 ili 10 kontrabasa. Drveni puhači sastoje se od 2 flaute, 1 piccolo flaute, 2 oboe, engleskog roga, 2 klarineta,1 bas klarineta, 2 fagota i 1 kontrafagota. Od limenih puhača tu su 2 trube, 3 trombona, tuba i 4 roga.[44]

[42] Percy A. Scholes, n.dj., str. 727
[43] https://www.coursera.org/lecture/introclassicalmusic/21-1-introduction-to-the-romantic-orchestra-COEtd, (7:15-7:20), 25.8.2020.
[44] https://baroqueinstrumentss.weebly.com/evolution-of-the-orchestra.html, 10.8.2020.

7. ZAKLJUČAK

Uz notni materijal koji je nastao kao rezultat ovog rada, u ovom radu nalaze se još i bitne karakteristike himne kao glazbene vrste te pregled poznatijih nacionalnih himni. Pregled poznatih himni pomogao mi je shvatiti što čini himnu, odnosno koje su to tipične karakteristike himne. Analiza teksta studentske himne pomogla mi je u određivanju glazbenih izražajnih sastavnica koje najbolje opisuju zadani tekst. Prilikom izrade himne težila sam postizanju poletnosti i svečanosti uz korištenje jednostavnog glazbenog izraza i jednostavnih glazbenih elemenata koji su prikazani u formalnoj analizi skladbe. Kroz učenje tehničkih i drugih elemenata koji su potrebni za svladavanje tehnike prireĎivanja došla sam do spoznaja koje sam primijenila i u himni koja je rezultat ovog rada. Spoznala sam da u prireĎivanju glazbenog djela u obzir dolaze brojne izražajne mogućnosti koje se temelje na primjeni glavnih elemenata – tematskog sadržaja, harmonijske strukture i basove linije – i elemenata koji proizlaze iz njih (bitematski i politematski sadržaj, kontrastni sadržaj, harmonijski ritam, harmonijska figura, ritmizirani bas i basova figura). Različitim kombinacijama ovih elemenata spretan glazbenik može obogatiti glazbeni izražaj već postojećih glazbenih djela ili ih koristiti pri skladanju novih.

8. SAŽETAK

U središtu ovog rada je partitura za mješoviti zbor i harmonikaški orkestar, odnosno njena izrada i analiza. Izradi partiture za harmonikaški orkestar prethodila je vježba prirađivanja koja se također nalazi u ovom radu. Rad još sadrži pregled poznatih himni (himna Velike Britanije, himna Savezne Republike Njemačke i francuska državna himna), pregled hrvatske himne, tekstove himni i notne zapise, kratak pregled razvoja orkestra kao instrumentalnog sastava i tekstualni predložak studentske himne Felix Aula Studiorum.

Ključne riječi: himna, prirađivanje, harmonikaški orkestar, mješoviti zbor, orkestar

Abstract

The subject matter of this thesis is the music score for mixed choir and accordion orchestra, its production and analysis. The making of the score for the accordion orchestra was preceded by an arranging exercise which can also be found in this paper. The paper also contains an overview of famous anthems (anthem of Great Britain, anthem of the Federal Republic of Germany and French national anthem), review of the Croatian national anthem, lyrics and scores of above mentioned anthems, a brief overview of the development of an orchestra as an instrumental ensemble and, finally, lyrics and analysis of the student anthem Felix Aula Studiorum.

Key words: anthem, arrangement, accordion orchestra, mixed choir, orchestra

9. POPIS PRILOGA

1. Tablica 1 – tekst francuske himne
2. Prilog 1 – notni zapis francuske himne
3. Tablica 2 – tekst himne Velike Britanije
4. Prilog 2 – notni zapis himne Velike Britanije
5. Prilog 3 – notni zapis njemačke himne
6. Tablica 3 – tekst pjesme Horvatska domovina
7. Tablica 4 – usporedba teksta pjesme Horvatska domovina sa službenim tekstom himne Lijepa naša
8. Prilog 4 – notni zapis hrvatske himne
9. Primjer 1 – formalna analiza skladbe
10. Primjer 2 – formalna analiza skladbe
11. Primjer 3 – formalna analiza skladbe
12. Primjer 4 – formalna analiza skladbe
13. Primjer 5 – formalna analiza skladbe
14. Primjer 6 – formalna analiza skladbe
15. Primjer 7 – formalna analiza skladbe
16. Primjer 8 - formalna analiza skladbe
17. Primjer 9 – formalna analiza skladbe
18. Primjer 10 – formalna analiza skladbe
19. Primjer 11 – formalna analiza skladbe
20. Primjer 12 – formalna analiza skladbe
21. Primjer 13 – formalna analiza sklaldbe
22. Primjer 14 – formalna analiza skladbe
23. Primjer 15 – formalna analiza skladbe
24. Primjer 16 – formalna analiza skladbe
25. Primjer 17 – formalna analiza skladbe
26. Primjer 18 – formalna analiza skladbe
27. Primjer 19 – formalna analiza skladbe
28. Primjer 20 – formalna analiza skladbe
29. Primjer 21 – formalna analiza skladbe
30. Prilog 5 – partitura Studentske himne Felix Aula Studiorum

LITERATURA

1. Petrović, T., (2010), *Nauk o glazbenim oblicima,* Zagreb: Hrvatsko društvo glazbenih teoretičara.

2. Scholes, P. A., (1970), *The Oxford Companion to Music,* 10th edition, edited by John Owen Ward, London: Oxford university press

3. Viktor Voros, Peter Osvath, Orsolya Vincze, Katalin Pusztay, Sandor Fekete & Zoltan Rihmer, *Word use and content analysis of the first verses of six national anthems: a transcult,* Psychiatria Danubina, 2016, Vol. 28, No. 1, pp 82-85*,* Medicinska naklada - Zagreb, Hrvatska

4. Tomašek, A., (1990.), *„Lijepa naša“, Pripovijest o hrvatskoj himni,* Zagreb: Muzički informativni centar koncertne direkcije Zagreb

Popis korištenih mrežnih izvora:

1. http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=44580 (18.8.2020.)
2. https://www.gutenberg.org/files/35215/35215-h/35215-h.htm (18.8.2020.)
3. https://baroqueinstrumentss.weebly.com/evolution-of-the-orchestra.html (10.8.2020.)
4. https://www.coursera.org/lecture/introclassicalmusic/21-1-introduction-to-the-romantic-orchestra-COEtd (25.8.2020.)
5. https://www.britannica.com/topic/national-anthem (21.8.2020.)
6. https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=39103 (18.8.2020.)
7. http://www.nationalanthems.info/fr.htm (21.7.2020.)
8. https://www.classicfm.com/discover-music/periods-genres/national-anthems/marseillaise-french-lyrics-meaning/ (15.8.2020.)
9. https://www.classicfm.com/lifestyle/travel/marseillaise/ (15.8.2020.)
10. https://www.britannica.com/topic/God-Save-the-Queen-British-national-anthem (23.8.2020.)
11. https://www.royal.uk/national-anthem (23.8.2020.)
12. https://www.britannica.com/topic/Deutschlandlied (25.8.2020.)
13. https://www.istrapedia.hr/hr/natuknice/2204/nacinovic-daniel (27.8.2020.)
14. https://sites.google.com/site/retromusics/evolutionoforchestra (20.8.2020.)